

Αξιότιμε κ. Υπουργέ,
Αξιότιμε κ. Αναπλ. Υπουργέ,
Αξιότιμη κα Υφυπουργέ,
Κύριοι Γενικοί Γραμματείς και Υπηρεσιακές Γραμματέα,
Κυρίες και κύριοι Προϊστάμενοι Γενικών Διευθύνσεων, Διευθύνσεων και Τμημάτων
Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Με ιδιαίτερη χαρά, συγκίνηση και υπερηφάνεια γιορτάζουμε, σήμερα, τη συμπλήρωση 200 χρόνων από την Εθνική Παλιγγενεσία του 1821. Γιατί γιορτάζει η Παναγιά, γιορτάζει κι η Πατρίδα. «Σήμερον χαράς Ευαγγέλια». Αιτία αυτής της χαράς είναι τα δύο «Χαίρε»: Το «*Χαίρε Κεχαριτωμένη Μαρία*» και το «*Χαίρε ω Χαίρε Λευτεριά*».

Με το πρώτο «*χαίρε*», ο υιός και λόγος του Θεού γίνεται άνθρωπος, «*Ο υιός του Θεού, υιός της Παρθένου γίνεται*», «*Ο λόγος σάρξ εγένετο και εσκήνωσεν εν ημίν*», «*Σήμερον της Σωτηρίας ημών το κεφάλαιο*». Ο Θεός συγχώρεσε τον άνθρωπο και στέλνει τον μονογενή του Υιό, για να σηκώσει στους αναμάρτητους ώμους του όλη την αμαρτία του κόσμου.

Με το δεύτερο «*χαίρε*», ανέτειλε, επιτέλους, η ευλογημένη ημέρα της 25ης Μαρτίου 1821. «*Τα τρόπαια του Μαραθώνος δεν ηφάνισεν ο χρόνος, ουδέ Σαλαμίνος έργα των Ελλήνων. Θαύμα μέγα. Οι Γραικοί τ' ανιστορούντα και καλά τα ενθυμούνται*», λέει ο Ρήγας Φεραίος. Κι έγινε το θαύμα, το μεγάλο θαύμα. Η Ελλάδα ελευθερώνεται.

Υποχθόνιες σοβούσες από αιώνες δυνάμεις, δυνάμεις που ποτέ δεν είχαν σβήσει και ας μη φαίνονταν, ξεπετάχθηκαν στον ήλιο. Και ο πολιτισμένος κόσμος, που λάτρευε το μεγάλο φως, το αρχαίο, έκπληκτος, συγκινήθηκε και θαύμασε το νέο. Οι μύστες και εραστές της αρχαίας Ελλάδας, έγιναν τότε και εραστές των σύγχρονων Ελλήνων, έγιναν φιλέλληνες. Μέσα από τη δουλεία οι Έλληνες όχι μόνο διατήρησαν τη συνείδηση της εθνικής τους υπόστασης αλλά συγκέντρωσαν μέσα τους ηθικές και πνευματικές δυνάμεις ανυπολόγιστες. Ο Οθωμανικός δεσποτισμός, τους έφερε σε δεινότατη θέση με αποκορύφωμα την ερήμωση των περιουσιών τους, το παιδομάζωμα, τη μετατροπή των εκκλησιών σε τζαμιά και οδήγησε πολλούς Έλληνες και Ελληνίδες στα σκλαβοπάζαρα της Ανατολής. Πολλές γενιές Ελλήνων γεννήθηκαν και πέθαναν με το όνειρο της ελευθερίας. Έτσι, το 1821 έφερε την ανάσταση του έθνους, ένα καινούριο πνεύμα και μια καινούρια μορφή ελευθερίας, ένα ξεκίνημα για την νέα μεγάλη πορεία του ελληνισμού. Το 1821 έδειξε ότι η Ελλάδα δεν ήταν πεθαμένη και ότι είχε μείνει άγρυπνη μέσα στους αιώνες της τουρκικής δουλείας, άγρυπνη στην ψυχή κι ελεύθερη στο πνεύμα.

Σε προκήρυξή τους, οι Έλληνες της Πελοποννήσου έγραφαν: «*Ομοφώνως αποφασίσαμεν όλοι ή να ελευθερωθώμεν ή να αποθάνωμεν. Εστερημένοι από όλα τα δικαία μας αποφασίσαμεν να λάβωμεν τα όρματα και να ορμήσωμεν κατά του τυράννου*». Την αυγή της 25ης Μαρτίου, στο Μοναστήρι της Αγίας Λαύρας, ο σεβασμιος Ιεράρχης Παλαιών Πατρών Γερμανός, ύψωσε το λάβαρο της επανάστασης και όλοι, οπλαρχηγοί, αρματολοί, κλέφτες και λαός ορκίστηκαν: «*Τούρκος μη μείνει στο Μοριά, μήτε στον κόσμο όλο*».

Ολόκληρο το σκλαβωμένο τότε έθνος μας, ανταποκρίθηκε σύσσωμο. Κολοκοτρώνης, Διάκος, Ανδρούτσος, Καραϊσκάκης, Παπαφλέσσας, Μακρυγιάννης, Μπότσαρης,

Νικητάρης, Μιαούλης, Κανάρης και τόσοι άλλοι πρωτοστατούν και συντρίβουν τον εχθρό. Οι ελεύθεροι πολιορκημένοι του Μεσολογγίου επιχειρούν ηρωική έξοδο, οι γυναίκες του Σουλίου χορεύουν στο Ζάλογγο το χορό του θανάτου, το Κούγκι, τα Ψαρά, το Αρκάδι γίνονται ολοκαυτώματα. Η Αλαμάνα, η Γραβιά, το Βαλτέτσι, το Μανιάκι, τα Δερβενάκια, η Χαλκιδική, η Νάουσα έγιναν βωμός για να μαρτυρούν πως η θέληση ενός λαού είναι ικανή να διδάξει πώς να ζει κανείς ελεύθερος. Πάνω από 800.000 χιλιάδες ψυχές θυσιάστηκαν στον αγώνα για να ελευθερώσουν κάπου ενάμιση εκατομμύριο λαού, που στην πλειοψηφία του ήταν άστεγος, πάμφτωχος και χαροκαμένος. Έτσι συντελέστηκε το θαύμα.

Αλήθεια, ποιος λαός και ποια φυλή στον κόσμο, ύστερα από τόσους αιώνες μακροχρόνιας σκλαβιάς, θα μπορούσε να κρατήσει άφθαρτα και αμείωτα τα εθνικά του ιδανικά μέσα από τους κατατρεγμούς και τις καταπιέσεις, στην ακατάσχετη ροή των αιώνων; Ο ελληνικός λαός, στο διάστημα της πολυκύμαντης ιστορίας του, όχι μόνο δεν έσβησε και δεν εξαφανίστηκε, αλλά κράτησε αμόλυπτη την εθνική του συνείδηση, αγωνίστηκε, πάλεψε σκληρά και τελικά νίκησε. Έλληνας και σκλαβιά είναι δυο πράγματα τελείως αντίθετα, τελείως ασυμβίβαστα. Η ελληνική ψυχή δε ζει, δεν είναι δυνατόν να ζήσει ποτέ σκλαβωμένη. Το αίμα το ελληνικό είναι προορισμένο να κυλά σε φλέβες ανθρώπων ελεύθερων. Γι' αυτό ακριβώς οι ραγιάδες των τετρακοσίων χρόνων πήραν τη μεγάλη απόφαση: Λευτεριά ή Θάνατος. *«Καλύτερα μιας ώρας ελεύθερη ζωή, παρά σαράντα χρόνια σκλαβιά και φυλακή»*, τραγουδάει ο Ρήγας Φεραίος. Και ο Θεόδωρος Κολοκοτρώνης λέει στο λόγο του στην Πνύκα στις 8 Οκτώβρη 1838: *«Όταν αποφασίσαμε να κάμουμε την Επανάσταση, δεν εσυλλογισθήκαμε, ούτε πόσοι είμεθα, ούτε πως δεν έχουμε άρματα, ούτε ότι οι Τούρκοι εβαστούσαν τα κάστρα και τας πόλεις, ούτε κανένας φρόνιμος μας είπε: «που πάτε εδώ να πολεμήσετε με τα σιταροκάραβα βατσέλια». Αλλά, ως μια βροχή, έπεσε εις όλους μας η επιθυμία της Ελευθερίας μας και όλοι και οι κληρικοί και οι προεστοί και οι καπεταναίοι και οι πεπαιδευμένοι και οι έμποροι, μικροί και μεγάλοι, όλοι εσυμφωνήσαμε εις αυτόν το σκοπό και εκάμαμε την επανάσταση»*.

Ο αγώνας που άρχισε στο Μοριά έμελλε να διαρκέσει μια δεκαετία και να είναι νικηφόρος. Ολόκληρο το σκλαβωμένο γένος ανταποκρίθηκε σύσσωμο. Σκοπός της Ελλάδας στάθηκε πάντα να μετατρέψει τη σκλαβιά σε ελευθερία. Πίσω από τα αλληλοσυγκρουόμενα συχνά εξωτερικά γεγονότα της ελληνικής ιστορίας υπάρχει κάτι το σταθερό κι ακατάλυτο που αποτελεί την ουσία της φυλής μας: ο αγώνας για την ελευθερία.

Στο έργο του *«Ελληνική Νομαρχία»* ο ανώνυμος Έλληνας προτρέποντας τους συμπατριώτες του να αγωνισθούν για την απελευθέρωσή τους γράφει: *«Η ελευθερία λοιπόν, ω Έλληνες, εις ημάς είναι ως η όρασις εις τους οφθαλμούς. Αν ο άνθρωπος δεν είναι ελεύθερος, δεν είναι δυνατόν να γνωρίσει την διαφοράν του από τον δούλον, και εξακολούθως είναι αναγκαίον πράγμα εις τον δούλον να γνωρίσει την ελευθερία, δια να μισήσει την δουλείαν και να την αποστραφείν»*.

Η ελληνική επανάσταση του 1821 δεν ήταν μια τυχαία εξέγερση λόγω ευνοϊκών συμπύκνωσεων ούτε στόχευε στην εξυπηρέτηση προσωπικών συμφερόντων. Αντίθετα ήταν ώριμο αποτέλεσμα των εξωτερικών αντικειμενικών συνθηκών και της πολιτικής βούλησης τριών Ελλήνων πατριωτών μέσω της Φιλικής Εταιρείας. Μια μακρόχρονη οικονομική και πνευματική προετοιμασία του υπόδουλου Ελληνισμού τον οδήγησε

στην επανάσταση ενάντια στον οθωμανικό δεσποτισμό. Για την αποτόλμησή της συνέβαλαν αποφασιστικά, εκτός από την εθνική επαναστατική παράδοση, το κήρυγμα και η κίνηση του Ρήγα, που καλούσε τους βαλκανικούς λαούς ν' αποτινάξουν το ζυγό και οι επαναστατικές ιδέες της εποχής για ελευθερία – ισότητα – αδελφότητα, διάχυτες ύστερα από τη Γαλλική Επανάσταση.

Τα ευρωπαϊκά έθνη δεν έδωσαν στην αρχή καμιά σημασία στον αγώνα αυτόν, άλλωστε επαναστάσεις την ίδια σχεδόν εποχή είχαν γίνει και αλλού και στην Ευρώπη και στην Αμερική, πολλά μάλιστα κατάτρεξαν τον αγώνα των Ελλήνων για ελευθερία. Οι αντιπρόσωποι της Ιεράς Συμμαχίας βρισκονταν στο Λάυμπαχ για το διακανονισμό της τύχης της Ισπανικής επανάστασης, όταν ξέσπασε η Ελληνική. Φυσικά, η επανάσταση καταδικάστηκε ομόφωνα. Κι όμως οι Έλληνες αδιαφόρησαν ολότελα για τη γνώμη των ισχυρών, ως που ανάγκασαν τα ευρωπαϊκά έθνη να προσέξουν την υπόθεσή τους. *«Η χώρα που γέννησε τόσους σοφούς και ήρωες ήταν χαμένη»*, έγραφε ο λόρδος Μπάιρον. Πλάνη αμαθών όμως αποδεικνυόταν η γνώμη ότι η Ελλάδα είχε πεθάνει. *«Το χάσμα π' άνοιξε ο σεισμός ευθύς εγιόμισε άνθη»*, κατά το λόγο του εθνικού μας ποιητή.

Η ψυχή του ανθρώπου γίνεται παντοδύναμη όταν συνεπαρθεί από μια μεγάλη ιδέα. Οι Έλληνες ήταν φλογισμένες ψυχές που ζητούσαν το αδύνατο. Όμως η αξία του ανθρώπου είναι αυτή: Να ζητάει και να ξέρει πως ζητάει το αδύνατο και να 'ναι σίγουρος πως θα το φτάσει και να πολεμά γι' αυτό, πέρα από κάθε λογική, με πίστη και με πείσμα. Τότε γίνεται το θαύμα, που ποτέ ο αφτέρουγος νους δε θα μπορούσε να μαντέψει. Το αδύνατο δυνατό.

Το ελληνικό γένος αν σώθηκε ως τα σήμερα, αν επέζησε ύστερα από τόσους αιώνες σκλαβιάς, το οφείλει στην ακοίμητη σπίθα που καίει μέσα στα σωθικά της Ελλάδας. *«Η τύχη μας»*, λέει ο Μακρυγιάννης, *«έχει τους Έλληνες πάντοτε ολίγους. Παλαιόθεν ως τώρα, όλα τα θηρία πολεμούν να μας φάνε και δε μπορούνε. Τρώνε, τρώνε, μα μένει πάντα μαγιά. Αυτή η μαγιά είναι η σπίθα που έφερε το θάμα»*.

Οι Έλληνες απέδειξαν ότι μόνο η ηθική οντότητα αποφασίζει για το δικαίωμα της ζωής και όχι αν ένας λαός είναι μεγάλος ή μικρός στον όγκο του πληθυσμού του. Ελευθερία σώματος, ψυχής και πνεύματος, αυτή ήταν πάντα το σύμβολο του ελληνισμού. Αυτήν ζήτησαν οι Έλληνες με το αίμα τους το 1821, αυτήν εξαγόρασαν και στους άλλους πολέμους. Η Ελλάδα δεν είναι μονάχα παλιά δόξα, αλλά αδιάκοπη ζωή και δράση δική μας πάνω σ' αυτή τη γη που τόσο πόνοι των πατέρων μας και τόσο αίμα την ποτίζει. Η Ελλάδα είναι κάτι που δεν πεθαίνει, είναι ο αιώνιος έρωτας των Ελλήνων για τη ζωή, τη δράση και την ελευθερία. Η πατρίδα, με τη σημασία που αποκτά στο πέρασμα του χρόνου, είναι προορισμένη για ζωή αθάνατη, το *«μέλαν νέφος του θανάτου»* κατά τον Όμηρο, κρέμεται μονάχα πάνω από τους θνητούς.

Η ιδέα για μια ελεύθερη ανθρωπότητα, για μια ειρηνική ανθρωπότητα, για αφοπλισμό, για εξισορρόπηση των οπλικών συστημάτων, ταυτίζεται με την ύπαρξη της μικρής μας χώρας. Από εδώ ξεκίνησαν οι αμφικτιονίες. Από δω ξεκίνησε η ιδέα του ολυμπισμού, η ιδέα της ενότητας των κρατών σε ένα ομόσπονδο έθνος.

Τι άραγε δείχνει το 21; Πάνω και πέρα απ' όλα δείχνει την αγάπη για μια ελεύθερη ανεξάρτητη ζωή, δείχνει σεβασμό στα ανθρώπινα δικαιώματα.

Δεν μας προσφέρουν οι αγωνιστές τα όπλα τους. Αυτά είναι απαρχαιωμένα και η θέση τους είναι στο μουσείο. Μας προσφέρουν το αειθαλές μήνυμα ότι ο άνθρωπος νοείται άνθρωπος μόνο ως ελεύθερος, ότι η ανθρώπινη ζωή νοείται μόνο μέσα σε συνθήκες ελευθερίας. Και αυτό το μήνυμα δεν είναι για το μουσείο, παραμένει ενεργό όσο οι δυνάμεις της τυραννίας παραμένουν, επίσης, ενεργές μέσα στις διαδικασίες της ιστορίας.

Τι θα γίνει όμως στο μέλλον; Τι θα συμβεί τώρα που τα διεθνή οικονομικά και πολιτικά συμφέροντα και οι υπόγειες συνδιαλλαγές, μας έχουν αφήσει μόνους στη διεθνή απολυτότητα; Τη σημερινή εποχή η Ελλάδα περιβάλλεται από χώρες με έντονες κοινωνικές, οικονομικές, πολιτικές και θεσμικές αναταραχές και αλλαγές και αποτελεί τον μόνο σταθεροποιητικό παράγοντα της περιοχής, αναπτύσσοντας μάλιστα πρωτοβουλίες μεσολαβητικού ρόλου για την αντιμετώπιση των κρίσεων.

Παρόλα αυτά τα προβλήματα στις σχέσεις με τους γείτονές της, αυτές συνεχώς βελτιώνονται, πλην των σχέσεών της με την Τουρκία: Στην Κύπρο, η Τουρκία αρνείται να συμμορφωθεί με τις αποφάσεις του Συμβουλίου Ασφαλείας και της Γενικής Συνέλευσης του ΟΗΕ που ζητούν την απόσυρση των στρατευμάτων κατοχής. Στο Αιγαίο, η στάση της Τουρκίας είναι καταφανώς αντίθετη με το διεθνές δίκαιο. Προκαλεί επεισόδια και χαρακτηρίζει αμφισβητούμενες ελληνικότατες περιοχές του Αιγαίου. Μέσα σε όλα αυτά, εδώ κι ένα χρόνο ο ελληνικός λαός, όπως και ο υπόλοιπος κόσμος, βρίσκεται αντιμέτωπος με έναν ακόμη δυνάστη: την πανδημία του κωρονοϊού ο οποίος δοκιμάζει τις αντοχές του.

Την απάντηση θα δώσει και πάλι πρώτη η ψυχή των Ελλήνων. Τη δίνει όμως και ο Στρατηγός Μακρυγιάννης, που είπε: *«Τούτην την πατρίδα την έχομεν όλοι μαζί, και σοφοί και αμαθείς και στρατιωτικοί και οι πλέον μικρότεροι άνθρωποι. Όσοι αγωνιστήκαμεν, αναλόγως ο καθείς, έχομεν να ζήσωμεν εδώ. Το λοιπόν δουλέψαμε όλοι μαζί, να την φυλάξομεν και όλοι μαζί. Και να μην λέγει ούτε ο δυνατός «εγώ», ούτε ο αδύνατος. Ξέρετε πότε να λέγη ο καθείς «εγώ»; Όταν αγωνιστή μόνος του και φκιάση ή χαλάση, να λέγη «εγώ». Όταν όμως αγωνίζονται πολλοί και φκιάνουν, τότε να λέη «εμείς». Είμαστε εις το «εμείς» και όχι εις το «εγώ». Και εις το εξής να μάθωμεν γνώση, αν θέλωμεν να φκιάσωμεν χωριόν, να ζήσωμεν όλοι μαζί».*

Την απάντηση δίνει και ο Κολοκοτρώνης που είπε: *«Σε μας μένει να ισιάξομε και να στολίσουμε τον τόπο με θεμέλια της πολιτείας, την ομόνοιαν, τη θρησκεία και την φρόνιμον ελευθερίαν».*

Ευλαβείς προσκυνητές λοιπόν, σήμερα, κλίνουμε νοερά το γόνυ μπροστά στους τάφους των αθάντων νεκρών μας και υψώνουμε με ευγνωμοσύνη το νου και την καρδιά μας στους ελευθερωτές, τους ήρωες και μάρτυρες των ηρωικών αγώνων του 1821. Τους ατενίζουμε με υπερηφάνεια γιατί κρατήσαμε μέχρι τώρα αυτά που μας παρέδωσαν και τους υποσχόμαστε ότι είμαστε έτοιμοι και στο μέλλον να υποστούμε κάθε θυσία για να υπερασπιστούμε τα όσια και τα ιερά της φυλής και να διατηρήσουμε κάθε σπιθαμή του Ελληνικού χώρου. Διατηρώντας τις παραδόσεις μας και κάνοντας πράξη την ομόνοια, την ενότητα και την αδερφοσύνη, Οδηγώντας την Ελλάδα στην πρόοδο και την ευημερία.

Αυτό, θα είναι φόρος τιμής και το θυμιάμα της ευγνωμοσύνης για τη μεγάλη σας θυσία, αθάνατοι ήρωες.

Ζήτω η 25η Μαρτίου 1821

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΑΦΕΤΖΗΣ
ΠΡΟΪΣΤΑΜΕΝΟΣ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ
ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΚΑΙ ΤΕΧΝΙΚΗΣ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΥΓΕΙΑΣ

«Η Ελλάς Ευγνωμονούσα» (1858), Εθνικό Ιστορικό Μουσείο, Αθήνα, Ελλάδα.

Πίνακας του Έλληνα ζωγράφου Θεόδωρου Βρυζάκη, που φιλοτεχνήθηκε το έτος 1858. Ανήκει στην συλλογή της Εθνικής Πινακοθήκης. Πρόκειται για έργο με ιδιαίτερο συμβολισμό, αφού απεικονίζει την Ελλάδα με τη μορφή νέας στεφανωμένης γυναίκας, ενδεδυμένης αρχαιοπρεπώς, εν μέσω αγωνιστών της Επανάστασης του 1821, να έχει σπάσει τις αλυσίδες της σκλαβιάς από τα πόδια της.